

Αγροτική Κοινωνιολογία

Θεματική ενότητα 1:
Θεωρητική συγκρότηση της
Αγροτικής Κοινωνιολογίας
3/3

Όνομα καθηγητή: **Χαράλαμπος Κασίμης**

Τμήμα: **Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Στόχος της ενότητας αυτής είναι η εισαγωγή του φοιτητή/τριας στις θεωρητικές καταβολές του μαθήματος αντλώντας από την ιστορική συγκρότηση της επιστήμης στις ΗΠΑ και την μετεξέλιξή της στον διεθνή και ελλαδικό χώρο.
- Στόχος επίσης είναι η εισαγωγή στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για την κατανόηση του κοινωνικού μετασχηματισμού της σύγχρονης υπαίθρου.

Λέξεις κλειδιά

- Αγροτικό-αστικό συνεχές, νέα αγροτική κοινωνιολογία, κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης και των αγροτροφικών συστημάτων, ερευνητικά πεδία της επιστήμης

Η περίοδος μετά το 1990: η κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης και των αγροτροφικών επιχειρήσεων 1/6

Βασικές θεωρητικές και ερευνητικές προβληματικές:

1. Οι ιστορικές και συστημικές αναλύσεις των αγροτροφικών συστημάτων/καθεστώτων (Friedmann, McMichael)

Για τους Friedmann, McMichael η ουσία του παγκόσμιου συστήματος (Wallerstein) είναι ότι αντανακλά περιοδικές αλλαγές στα ηγεμονικά καθεστώτα τα οποία είναι αγκιστρωμένα στην πολιτική της δημιουργίας και του συντονισμού των αγροτροφικών και παραγωγικών αλυσίδων πέρα και πάνω από τις διαχωριστικές γραμμές και τα σύνορα των πολιτικών ομάδων μέσα στο σύστημα.

Η περίοδος μετά το 1990: η κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης και των αγροτροφικών επιχειρήσεων 2/6

Το μεταπολεμικό διατροφικό καθεστώς βασιζόταν στην πολιτική της διάθεσης των πλεονασμάτων των πλούσιων χωρών (με τη μορφή της εξωτερικής βοήθειας) και τη διάχυση και εγκαθίδρυση, σαν αποτέλεσμα, των θεσμών και τεχνολογιών των αναπτυσσόμενων χωρών σε ηπείρους όπως η Αφρική και η Ασία.

Η περίοδος μετά το 1990: η κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης και των αγροτροφικών επιχειρήσεων 3/6

2. Οι αναλύσεις του παγκοσμιοποιημένου συστήματος των αγροτροφικών αλυσίδων (Friedland)

Πρόκειται για προσέγγιση που βασίζεται σε λεπτομερείς εμπειρικές αναλύσεις συστημάτων παραγωγής αγροτικών προϊόντων με έμφαση στις δομές και στρατηγικές των πολυεθνικών/διεθνικών αγροτροφικών εταιρειών αλλά και των τραπεζών.

Η περίοδος μετά το 1990: η κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης και των αγροτροφικών επιχειρήσεων 4/6

3. Οι πολιτικές-κοινωνιολογικές αγροτροφικές αναλύσεις σύμφωνα με τη θεωρία της νέο-ρύθμισης (Marsden, Bonnano)

Η βασική προβληματική είναι πως οι πρακτικές του κράτους και οι κανόνες που διέπουν τα συστήματα διατροφής αλλάζουν. Αυτές οι αλλαγές διαμορφώνουν τις μεταβολές στο αγροτροφικό σύστημα ή αλλάζουν ως αντίδραση στις διαρθρωτικές τάσεις ή κρίσεις του διατροφικού συστήματος.

Οι τάσεις ομογενοποίησης των προϊόντων δημιουργεί και τις αντιδράσεις για την παραγωγή οργανικών/βιολογικών, τοπικών προϊόντων ποιότητας.

Οι θεωρητικές καταβολές βρίσκονται στη 'γαλλική σχολή της ρύθμισης' (Aglietta, Lipietz).

Η περίοδος μετά το 1990: η κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης και των αγροτροφικών επιχειρήσεων 5/6

4. Οι αναλύσεις δικτύων των αγροτροφικών συστημάτων (Marsden)

Η έρευνα εστιάζει στο ρόλο των καταναλωτών, πωλητών και των τοπικών ή κρατικών φορέων. Πρόκειται περισσότερο για μια μεθοδολογική συμβολή και λιγότερο για θεωρητική.

Η περίοδος μετά το 1990: η κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης και των αγροτροφικών επιχειρήσεων 6/6

5. Οι νεο-Τσαγιανοφικές αναλύσεις της σχολής του Wageningen (Van der Ploeg)

Σύμφωνα με αυτές οι αγρότες είναι ενεργά και γνωστικά υποκείμενα και τείνουν να αναπτύσσουν ποικίλες γεωργικές και άλλες πρακτικές που τους δίνουν τη δυνατότητα να αναπαράγουν τις εκμεταλλεύσεις τους ενάντια στις τάσεις ομογενοποίησης του σύγχρονου καπιταλισμού. Πρόκειται για την απάντηση στην αγροτική πολιτική οικονομία που την χαρακτηρίζει ως υπερβολικά δομική και ντετερμινιστική.

Συμπεράσματα 1/2

Τα κύρια ζητήματα που απασχολούν την έρευνα σε αυτή την περίοδο είναι: η σχέση 'τοπικού' και 'παγκόσμιου', ο δυϊσμός φύσης-κοινωνίας, η σχέση ομογενοποίησης-αντίστασης, το διατροφικό ζήτημα και η διατροφική ασφάλεια.

Συμπεράσματα 2/2

Το «αγροτικό» δεν μπορεί να ταυτιστεί πια με τα γεωργικά χαρακτηριστικά. Η ύπαιθρος επανεισάγεται ως χώρος με γεωγραφικά χαρακτηριστικά, θεωρείται ως μια ακόμα αρένα στην οποία λαμβάνουν χώρα διαφορετικές (αγροτικές και μη-αγροτικές) κοινωνικές διαδικασίες. Οι διαδικασίες αποκτούν την ιστορική τους διάσταση και σημειώνεται η απαρχή της εξέτασης των αιτίων της κοινωνικής αλλαγής.

Βιβλιογραφία

- Buttel F. H. (2001), Some Reflections on Late Twentieth Century Agrarian Political Economy, *Sociologia Ruralis*, vol. 41, No 2, pp. 165-182
- Newby H. & Buttel F. H. (1980), Toward a Critical Rural Sociology, στο H. Newby & F. H. Buttel (eds), *The Rural Sociology of the Advanced Societies: Critical Perspectives*, Croom Helm, pp. 1-35
- Mackay M., Perkins H. C. & Espiner S. (2009), *The Study of Rural Change from a Social Scientific Perspective: Literature Review and Annotated Bibliography*, Lincoln University, New Zealand, pp. 3-21

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αναφοράς

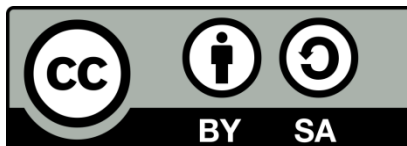
Copyright Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2014. Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Χαράλαμπος Κασίμης. «Αγροτική Κοινωνιολογία». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://mediasrv.aua.gr/eclass/courses/OCDAERD105/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων, π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
 - το Σημείωμα Αδειοδότησης
 - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
 - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)
- μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.